

Vsebina erodiranega napisa na rimskem nagrobniku v Jakobskem Dolu

Leon Senčič*

1.01 Izvirni znanstveni članek
UDK 904:726.825(497.4Jakobski Dol)"652"

Leon Senčič: Vsebina erodiranega napisa na rimskem nagrobniku v Jakobskem Dolu.
Časopis za zgodovino in narodopisje, Maribor 90=55(2019), 1, str. 84–87

Kopija, dobljena s prekritjem napisa s papirjem in drgnjenjem po njem s črno voščeno kredo, je omogočila branje do sedaj nečitljivega dela napisa in korekcijo dela, ki je že bil objavljen.

Ključne besede: Slovenija, Jakobski Dol, rimski nagrobnik, epigrafika, erodiran napis, metoda drgnjenja, razbranje

1.01 Original Scientific Article
UDC 904:726.825(497.4Jakobski Dol)"652"

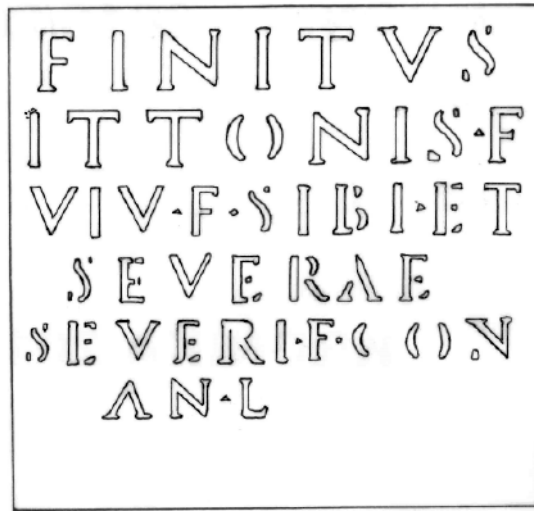
Leon Senčič: Contents of Eroded Inscription on a Roman Tombstone in Jakobski Dol.
Review for History and Ethnography, Maribor 90=55(2019), 1, pp. 84–87

The copy, obtained by covering the inscription with paper and rubbing it with black pastel, enabled reading of the up to today unreadable part of inscription and the correction of the part that has already been published.

Key words: Slovenia, Jakobski Dol, Roman tombstone, epigraphy, eroded inscription, rubbing method, discerning

* Leon Senčič, dr. biol. znanosti, Kulturno-umetniško društvo Jakobski Dol, Oddelek za zgodovino, Zg. Jakobski Dol št. 6, SI – 2222 Jakobski Dol

Rimski nagrobnik, ki je vzdian v južno steno cerkve v Jakobskem Dolu, je zgrajen iz grobozrnatega belega pohorskega marmorja. Ima napis v velikosti 65 × 62 cm, ki ni bil v celoti čitljiv: FINITUS / TITIONIS F / VIV FEC SIBI / ET ...^{1 2 3} S ciljem, da bo prebran celoten napis, je bila najprej narejena kopija z metodo drgnjenja s črno voščeno kreda po papirju, s katerim je bil napis pokrit.⁴ Na kopiji so bile vidne svetle črke na pikčasti podlagi, saj je površina kamna hrapava z velikostjo zrnca 1–2 mm. Fotografija celotnega napisa bi bila zelo nejasna, zato je bila narejena risba, ki je prikazana na sliki 1. Tudi drugi avtorji predstavljajo slabo ohranjene antične napise v obliki risbe.⁵

Slika 1: Risba napisa na rimskem nagrobniku v Jakobskem Dolu (risba: Leon Senčič).

Z izpeljavo okrajšav, ki so v oklepajih, se besedilo napisa glasi:

- Finitus
- Ittonis f(ilius)
- viv(us) f(ecit) sibi et
- Severae
- 5 Severi f(iliae) con(iugi)
- an(norum) L.

¹ CIL III 5316.

² AIJ 119.

³ Stanko Pahič, *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah*.

⁴ Arthur Ernest Gordon, *Illustrated introduction to latin epigraphy*.

⁵ Danilo Breščak and Milan Lovenjak, The tombstone of two town magistrates of Celeia in the region of Neviodunum.

Predhodno objavljena vsebina napisa⁶ ima naslednje razlike:

- 2. vrstica: na začetku manjka črka I, za prvo črko T je črka I, za drugo črko T je črka I (namesto Ittonis je Titionis).
- 3. vrstica: za črko F sta črki E in C (namesto F je FEC), manjka beseda ET.
- 4. vrstica: na začetku je beseda ET, nadaljnje besedilo manjka.

Prevod: Finit, Ittonisov sin, je za življenja dal narediti (spomenik) sebi in ženi Severi, Severovi hčerki, stari 50 let.

Na območju Slovenije najdemo ime Finitus na nagrobniku lapidarija v Celju.⁷ Priimek Ittonis je prisoten na spomeniku, ki je vzdian v antična vrata v Celju. Med šestimi družinskimi člani je tudi hči Finita Ittonis, osvobojenka, stara 40 let.⁸ Ime Severa se nahaja na spomeniku, ki je vzdian v semenišču v Ljubljani.⁹ Priimek Severus (2. sklon: Severi) se nahaja na dveh spomenikih v Narodnem muzeju v Ljubljani.¹⁰

Ker pri imenu Finita Ittonisa manjka prenamen, lahko napis okvirno datiramo v konec 2. stoletja ali prvo polovico 3. stoletja.

VIRI IN LITERATURA

AIJ = Viktor Hoffiler, Balduin Saria, *Antike Inschriften aus Jugoslavien 1: Noricum und Panonia Superior*. Zagreb, 1938.

Danilo Breščak and Milan Lovenjak, The tombstone of two town magistrates of Celeia in the region of Neviodunum. *Arheološki vestnik*, letnik 61, 2010, str. 295–310.

CIL = *Corpus inscriptionum Latinarum*.

Arthur Ernest Gordon, *Illustrated introduction to latin epigraphy*. University of California Press, Berkeley, 1983, str. 30.

Vera Kolšek, *Celeia – kamniti spomeniki*. Mladinska knjiga, Ljubljana, 1967, slika 4, str. 10.

Stanko Pahič, *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah*. Pokrajinski muzej Maribor, 1995, str. 168.

RINMS = Marjeta Šašel Kos, *The Roman inscriptions in the National museum of Slovenia / Lapidarij narodnega muzeja Slovenije* (Situla 35). Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 1997.

⁶ CIL III 5316; AIJ 119; Stanko Pahič, *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah*.

⁷ CIL III 5265; AIJ 57; Vera Kolšek, *Celeia – kamniti spomeniki*.

⁸ CIL III 5242; AIJ 51.

⁹ CIL III 3866; AIJ 192.

¹⁰ CIL III 3790; AIJ 129; RINMS 82; CIL III 3791; AIJ 130; RINMS 83.

CONTENTS OF ERODED INSCRIPTION ON A ROMAN TOMBSTONE IN JAKOBSKI DOL

Summary

The Roman tombstone on the wall in the church in Jakobski dol has an inscription that has already been dealt with in other papers, even though a part of it was unreadable: FINITUS / TITIONIS F / VIV FEC SIBI / ET ... With the method of covering the inscription with paper and rubbing it with black pastel, the whole inscription can now be read: FINITUS / ITTONIS F / VIV F SIBI ET / SEVERAE / SEVERI F CON / AN L.

DER INHALT DER INSCRIFT DES ERODIERTEN RÖMISCHEN GRABSTEINS IN JAKOBSKI DOL/JAKOBSTAL

Zusammenfassung

Der römische Grabstein an der Wand in der Kirche in Jakobski Dol/Jakobstal enthält eine Inschrift, die schon in vorigen Berichten behandelt wurde und nur teilweise lesbar war: FINITUS / TITIONIS F / VIV FEC SIBI / ET ... Mit der Methode der Bedeckung der Inschrift mit Papier und das Reiben mit schwarzem Pastellstift ermöglichte das Lesen der ganzen Inschrift, die lautet: FINITUS / ITTONIS F / VIV F SIBI ET / SEVERAE / SEVERI F CON / AN L.